

THE AUTOBIOGRAPHY

It doesn't Take a Hero

Written with Peter Petre

(Bantam Press, London–New York–Toronto–Sidney–Auckland, 1992. 297 o.)

Nem vitás, hogy Schwarzkopf tábornok a második világháború utáni időszak egyik legkiemelkedőbb hadvezére, önéletrajza ezért nem kis érdeklődésre tarthat számot. Annál is inkább mert a *Peter Petre* író közreműködésével megírt önéletrajzból a szerző életén kívül katonai tevékenységének történetét is megismerhetjük, melynek csúcspontja természetesen az öbölháború.

A szerző különösebb vagyonnal nem bíró német bevándorlótól származó középosztályi család fia volt, apja rendőrfőnökből lett a hadsereg tábornoka. 1942-ben az amerikai kormány Iránba küldte, s ott az iráni császári rendőrség tanácsadójaként működött. Három gyermeke született, két lány s egy ezeknél fiatalabb fiú: Norman.

A szerző igen erősen kötődött apjához, aki katonatisztnak szánta. Norman tehát katonai középiskolába ment, ahol nagyon jól érezte magát. Sokat futballozott (amerikai futball!) és atletizált, 11 éves korában már csaknem 6 láb magas volt. 12 éves korában apjához utazott Iránba, s itt a presbiteriánus missziós iskolában tanult. Ezután Genfben, Frankfurtban majd Heidelbergben járt iskolába; apja 1948-ban az NSZK-ban az amerikai katonai rendőrség helyettes parancsnoka volt. Iskolái nem okoztak számára problémát, bár a tanulás nem nagyon érdekelte. 15 éves korában tért vissza az Egyesült Államokba, ahol újra katonai középiskolába került. Tanulmányain kívül az amerikai futball, atlétika és birkózás terén tűnt ki. Szerette a fegyelmet, a nagy gyaloglásokat. 1951-ben szülei hazatértek, ő pedig a West-Point-i főiskolán folytatta tanulmányait. Hangsúlyozottan antikommunista meggyőződésű volt, de McCarthyt nem kedvelte, később is inkább Kennedyhez érezte magát közel, mint Goldwaterhoz. Eldöntötte, hogy a szárazföldi haderő gyalogostiszte lesz. 1956. január 5-én avatták tiszté.

Előjárói nem nagyon imponáltak neki; szerinte a szárazföldi haderő már a koreai háború után erkölcsi válságban volt, ami a vietnami

háború során még fokozódott. A vezetés helytelenül differenciált, a stratégiai légerőre ment a pénz zöme. (Ez így volt a második világháború során is, amikor a nagy mennyiségi és minőségi fölényben levő haditengerészet és a légerő mellett a szárazföldi hadsereg még fegyverzete, felszerelése terén sem volt minőségi fölényben, legalábbis a németekkel szemben (a japánokkal szemben igen). A szárazföldi haderő nem szerepelt fényesen a koreai és vietnami háborúban sem, jelentős minőségi fejlesztése csak a vietnami mélypont után kezdődött, melynek eredménye az öbölháború kiválóan felszerelt és vezetett hadserege lett. 1959-ben a szerző Nyugat-Berlinbe került, ahol joggal tűnt fel neki Nyugat-Berlin ragyogása mellett Kelet-Berlin nyomora. A fiatal hadnagynak itt alakult ki igazán az ellenségképe. 1961-ben már százados. A los-angelesi egyetemen rakétatechnikából megszerzte a Master fokozatot. 1964-ben önként ment Vietnamba és őrnagyi rendfokozatban a dél-vietnami ejtőernyősök, egy 5000 fős dandár tanácsadója lett. Két csatában vett részt. 1966-ban hazarendelték, 33 éves korában nősült.

Ezután újra Vietnamba került, ahol nagyrészt hivatali munka várt rá. A fiatal ezredes ennek ellenére megsebesült, hazatérése után súlyos műtéten esett át.

1973-ban kezdődött a hivatásos hadsereg felépítése. Átalakult, keményebbé vált a kiképzés. Ebben az időben vette kezdetét az M-1 harckocsi, a Bradley lövéspáncélos, az Apache és Black Hawk helikopterek, a Patriot és Pershing rakéták 10 évet igénybe vevő fejlesztése.

1974-ben Alaszkába vezénylik, és az ott állomásozó 4500 főnyi dandár parancsnok-helyettese lesz. Naponta sízik és sok ejtőernyős ugrást végez –20°-os hidegben is. (E dandárnál 5 mérföldet 50 perc alatt az idős ezredeknek is le kellett futniuk.) Alaszkát a szerző nagyon szerette. Szabad idejében evezett, horgászott, vadászott, síezett. Nagy gyalogtúrákat tett, naponta 3 mérföldet futott.

1976 őszén Fort Lewisben dandárparancsnok, majd 1977-ben egycsillagos tábornok. Honoluluba helyezik, ahol parancsnokával, *Shelton teugnaggyal* nem túl jó a viszonya: a teugnagy nem szerette a szárazföldi haderőt és a nála magasabb embereket. 165 cm magas volt...

1980-ban Németországba rendelik, ahol a 8. hadosztály parancsnokhelyettese; hadosztálya négy dandárból, 24 000 katonából áll. A kiképzés már nagyon jó és kemény. A hadosztálya helikoptereinek 75%-a minden nap a levegőben van. Hamarosan megkapja a második tábornoki csillagot. 1992-ben visszarendelik a Pentagonba, ahol személyzeti munkát végez, 1983-ban a 24. gépesített gyalogos hadosztály parancsnoka lesz. A hadosztály a XVIII. légiszállítási hadtest állományába kerül.

Schwarzkopf kemény kiképzést követelt, de mindig tekintettel volt a katonák családi viszonyaira. Mint a nagy termetű embereknel gyakran előfordul, meglehetősen lágyszívű volt, s mint később kiderült, nagyon féltette emberei életét. A hétvégeken nem gyakorlatoztak, annál inkább a hétköznapokon, gyakran a kaliforniai Mojave sivatagban 1000 négyzetmérföldnyi területen kialakított National Training Centerben.

A szerző részt vett a grenadai akcióban, mint az akciót vezető haditengerészet mellé kirendelt szárazföldi tanácsadó. Az akció sikeres volt, de némileg lassúbbra sikerült a tervezettnél. A hadműveletek során Schwarzkopf a főparancsnok helyettese.

A 80-as évek első felében már erősen előrehaladt az 1973-ban elkezdett modernizáció. Az említett új fegyverekkel már minden Európában és sok otthon állomásozó alakulat fel volt szerelve. Az MLRS sorozatvető forradalmat jelentett a tüzérségben.

1986-ban Schwarzkopf, mint háromcsillagos tábornok, az I. hadtest parancsnoka lett. Hadteste 75 000 aktív és 80 000 tartalékos katonából állt. 1987-ben Koreában vett részt hadgyakorlaton. Ő a gyakorlat fő hadműveleti tisztje, és egyébként az Army vezérkari főnökének, *Viuono* tábornoknak hadműveleti helyettese.

1988-ban Koreába, vagy a közel-keleti hatáskörű Central Commandhoz mehetne. Ez utóbbit választja, mert „itt inkább lehet történelmet csinálni”. 1988. november 18-ától négycsillagos tábornok. Úgy vélte – és igaza lett –, hogy Irak lesz az ellenfél. 1990. júliusban hadijátékot tartottak, melyben a képzelt támadó az iraki sereg, 300 000 fő volt, 3200 harckocsival és 640 repülőgéppel.

Schwarzkopfnek hamarosan alkalma nyílt a „történelemcsinálásra”. Ennek leírása termé-

szetesen az önéletrajz legértékesebb része. Kuwait lerohanása után a szerző még nem hitt az Irak elleni háború szükségességében. Úgy vélte, miután kirabolta Kuwaitot, Irak vissza fog vonulni. Az amerikai csapatok Szaúd-Arábiába küldéséhez *Fahd király* beleegyezésére volt szükség. Az ezzel kapcsolatos tárgyalást *Cheney* hadügyminiszter és a szerző folytatták le. Az első héten 240 harci repülőgép érkezett Szaúd-Arábiába, kezdtek gyülekezni a tengerészgyalogság és később a szárazföldi hadsereg alakulatai is. *Abu Nidal* palesztin terrorista vezér arra biztatta *Szaddam Huszeint*, hogy mérjen légitámadásokat a felvonuló amerikai egységekre, de az nem fogadta el a tanácsot. Sőt, harckocsijait némileg hátrébb vonta a szaúdi határtól.

A főparancsnok számára szükséges kommunikációs hálózat csak augusztus 23-ára épült ki, Schwarzkopf augusztus 29-én tette át főhadiszállását a sivatagi királyságba.

A szaúdi haderő főparancsnoka, (elméletben) a szerző egyenrangú parancsnoktársa, *Bin Szultán Khaled al-Szauid* herceg, a szerzőhöz hasonlóan hatalmas termetű és étvágyú, s ami a legfontosabb, Sandhurstben végzett katonatiszt volt.

A szaúdiakat az iraki veszélynél is jobban izgatta az idegenekkel beható kulturális hatás, melytől az iszlám egyeduralmát féltették. Ezért a szerző megparancsolta, hogy keresztény és zsidó vallásos jelvényeket a városokban nem, kizárólag a hadszíntéren lehet viselni, s isten-tiszteleteket sem szabad a nagy nyilvánosság előtt tartani.

A szaúdi légierő jó volt, a 66 000 főnyi szárazföldi hadsereg azonban – jó fegyverei ellenére – kevésbé.

Szeptember közepén már több mint 300 000 iraki katona volt Kuwaitban 2750 harckocsival és 1500 löveggel. A szaúdi határtól hátrébb vonuló harckocsik helyébe több tízezer gyalogos érkezett, akik beásták magukat. Az amerikai légierő 21 repülőtérről, napi 700 gyakorló repülést végzett. A szövetséges légierő az irakinak háromszorosa volt. Ekkor már nem kellett félni az irakiak esetleges támadásától, mely az amerikai számítások szerint amúgy sem tudott volna az olajkutakig eljutni.

Már szeptember eleje óta készen voltak a légitámadások, az „Instant Thunder” tervei.

A felvonult amerikai erők elegendőek voltak Szaúd-Arábia megvédésére, de parancsnokaik szerint nem voltak elegendően kevés veszteséggel járó támadó hadműveletre. A szövetségesek még csak gyülekeztek.

Schwarzkopf álláspontja szerint az iraki erőket nem dél felől kell megtámadni, ahonnan

várják, hanem bekerítő mozdulattal, nyugat felől. De ehhez még két páncélos hadosztályt tartott szükségesnek.

A támadáshoz Fahd király beleegyezése is kellett, aki azt meg is adta. Az ellen sem volt kifogása, hogy az amerikai erőket majdnem megduplázzák. Sőt még azt is kijelentette, hogy ha Irak megtámadná Izraelt, Szaúd-Arábia azért tovább harcolna az Egyesült Államok oldalán.

Bush elnök november 8-án adta ki a parancsot a további hadseregszállításra. Az öböl térségébe irányítottak még 3 páncélos hadosztályt és 1 dandárt, 1 tengerészgyalogos hadosztályt és 1 dandárt, 2 anyahajócsoporthoz, 1 csatahajót, a légierő még 300 repülőgépet. Ezzel a tengerészet és a szárazföldi erő kétszeresre, a harcokcsik száma háromszorosra, a légierő repülőgépeinek száma 30%-kal nőtt. (Több repülőgép már nem is fért volna el a szaúdi repülőtereken.)

November 14-én a szerző hivatalos előadást tartott a haderő vezetői előtt haditervéről. A szárazföldi erők nyugatabbra helyezését a légiháború megkezdése utánra tervezte, amikor az iraki légierő megbénul, s felderítő repülései megszűnnek.

A felvonuló szövetségesek seregei különböző értékűek voltak. A szerző az angol páncélos hadosztályt és parancsnokát, *de la Billière* tábornokot egészen kiválónak tartotta, s ebben nem is csalódott. Sokat várt a két egyiptomi páncélos hadosztálytól, ezek teljesítménye azonban elmaradt a várttól. Hogy a szíriai hadosztály fog-e egyáltalán harcolni, az bizonytalan volt, csak arra lehetett őket rávenni, hogy az egyiptomiak mögött nyomuljanak előre, s segítségük őket, ha bajba kerülnének. A francia kontingens, igen kevés harcokcsija miatt, nem volt erős.

A légi offenzíva kezdetét január 15-re tűzték ki. (A valóságban január 17-én hajnalban kezdődött.) Az iraki légierő szétverésére néhány napot adtak. A logisztika főnöke, *Pagonis* tábornok február 20-ra vállalta a felvonult szárazföldi erők nagy részének, illetve hadtápjuknak többszáz mérföldre nyugatra történő áthelyezését az iraki erők fedetlen szárnyának megtámadása céljából.

A szerző kellő részletességgel írja le a rendkívül sikeres és minimális veszteséggel járó légiháborút, de gondolatait a megvívandó szárazföldi háború foglalkoztatja.

Az Izraelt ért iraki rakétatámadások miatt Izrael előbb be akart avatkozni légierőjével, de átrepülésüket szaúdi területen Fahd király nem engedélyezte.

Január 29-én egy iraki gépesített hadosztály több ponton betört szaúdi területre s elfoglalta

a lakatlan Khafji városát. Az irakiakat két nap alatt kiverték, nehéz fegyverzetük 80%-a elpusztult. A veszéget a szaúdiak mérték rájuk, kiknek önbizalma ezzel nem kis mértékben emelkedett.

A bombázások zöme február eleje után az iraki hadsereg ellen irányult.

Bush elnök parancsa értelmében február 21-étől kezdve bármelyik napon lehetett támadni.

Schwarzkopf a legnagyobb mértékben meg volt elégedve főbb beosztottjaival, helyettesével, *Wallerrel*, vezérkari főnökével, *Johnstonnal*, a szárazföldi erők (azaz a 3. hadsereg) parancsnokával, *Boomerrel* és a Special Forces parancsnokával, *Johnsonnal*.

Gorbacsov ismert manipulációi miatt *Powell* tábornok, a vezérkari főnök tanácsának elnöke két nappal előrébb szorított volna hozni a támadást, de Schwarzkopf közölte, hogy az csak február 24-én lehetséges.

A támadásban amerikai részről a szárazföldi hadsereg (Army) 7 hadosztálya és 2 tengerészgyalogos hadosztály vett részt, összesen kb. 300 000 fő.

A hadműveleteket a tábornok igen alaposan leírja. Ezek részletezésére azonban, bár rendkívül érdekes lenne, itt nincs lehetőség.

A támadás elé három célt tűztek ki. Ezek:

1. Kuwait City felszabadítása; az az arab szövetségesek dolga.
2. Szaddam elítje, a köztársasági gárda átkarolása és elpusztítása; ez a VII. hadtest feladata.
3. Az iraki menekülő utak elzárása; ez a XVIII. hadtesten belül a 24. hadosztály feladata.

A Kuwait City felé irányuló támadásban a harc terhe főként a két tengerészgyalogos hadosztályra hárult, de politikai udvariasságból az arab szövetségeseket kellett előre engedni, hogy ők vonuljanak be elsőnek a felszabadított fővárosba.

A déli fronton volt némi ellenállás, a főfronton, a nyugatin, meglepően kevés. Ezért Schwarzkopf sürgette az előrenyomulást. A két amerikai hadtest közül a XVIII. megfelelő gyorsasággal nyomult előre a rossz időjárás ellenére, a fő erő, a VII. hadtest parancsnoka, *Franks* tábornok viszont meglehetősen óvatos és módszeres katona volt, ami önmagában nem feltétlenül hiba, de itt felesleges volt az eredeti előnyomulási tervhez ragaszkodni, hiszen a támadás első napja után az amerikai erőknek 8 halottjuk és 27 sebesültjük volt és 13 000 foglyot ejtettek. Schwarzkopf „hajtotta” *Franks*-et, akinek lassúsága miatt már Washingtonban is idegeskedtek. *Franks* végül teljesítette feladatát, szétverte a köztársasági gárda keményen, de reménytelenül ellenálló egységeit, melyeknek légierő és helikopterek híján semmi

esélyük sem volt a jobb harcokcsik, a harcokcipusztító helikopterek és A-10-es repülőgépek, a sokkal pontosabban lövő tüzérség és az MLRS sorozatvetők acélzaporával szemben. A gárda egy része azonban el tudott menekülni, mert – részben Franks lassúsága miatt – a bekerítést nem tudták befejezni Bush elnök (némileg korai) tűzszüneti parancsáig. A gárda és a hadsereg nehézfegyvereinek nagy többsége azonban megsemmisült. Úgy tűnik, még 12 óra kellett volna, hogy senki se menekülhessen el az iraki hadseregből. Hogy Bush elnök a kelleténél kissé korábban jelentette be a tűzszünetet (Irak teljes szétveréséről egyáltalán nem volt szó), ahhoz hozzájárult a hazai „galambok” siránkozása. Kuwaitből menekült iraki erők szétbombázásáról készült fényképek következtében. Egy rablott holmival megrakott több mint 1000 járműből álló oszlop forgalmi dugóba került és teljesen szétbombázták. A halottak száma ugyan csak 400 körül volt, hiszen a repülőgépek nyolcas csapatokban jöttek, s az első hullám után az iraki katonák otthagyták a járműveket, de a fényképek felborzolták a jámborabbak idegeit.

Érdekesen írja le a szerző az általa irányított tűzszüneti tárgyalásokat. Fontosnak tartotta, hogy az iraki tárgyaló partnerek lássák a nagy túlerőt, ezért sok nehéz fegyvert vont össze a tárgyalás színhelye körül. A tárgyalás egyébként udvarias körülmények között folyt le.

Schwarzkopf könyvében azt állítja, hogy az öbölháború után mindenképpen nyugdíjba akart vonulni. Nem volt kedve elvállalni a szárazföldi haderő vezérkari főnöki beosztását, mert tudta, hogy haderőcsökkentés következik, s ennek adminisztrálása nem volt neki való feladat.

Könyve befejező részében néhány kérdésre válaszol, például, hogy miért nem vonultak be Bagdadba? Ilyen célkitűzés a tábornok szerint nem volt, s az ENSZ részéről nem is volt rá felhatalmazás; arab részről nagy visszatetszést váltott volna ki. Az arab erők a háború során sem voltak hajlandók iraki területre lépni és Bagdad ellen a franciák sem vonultak volna. A főváros elfoglalása azt a látszatot kelthette volna, hogy az Egyesült Államok azért semmissíti meg Irakot, mert az meg akarja semmisíteni Izraelt. Nem említi viszont, hogy Irak „életben hagyására” azért volt szükség, hogy Irán pozíciója ne javuljon meg túlságosan.

Még egy dologról hallgat Schwarzkopf tábornok, noha többször kifejezte félelmét az esetleges iraki vegyi, vagy biológiai támadás miatt, hogy egy ilyen támadásra az Egyesült Államok hogyan reagált volna? Feltehetőleg azért, mert ez ma is hadítitok.

Schwarzkopf tábornok önéletrajzát érdemes volna magyar nyelven is kiadni.

Borosy András